

જયકચ્છ

OLDEST NEWS PAPER OF KUTCH : JAYKUTCH

સ્થાપના તા. : ૨૨મી સપ્ટેમ્બર, ૧૯૩૪

★ સત્યાચરણ ★ સિધ્ધાંત નિષ્ઠા

★ પ્રબળ પુરુષાર્થ

વ્યવસ્થાપક : ચન્દ્રવેદન એફ. પટ્ટણી
સલાહકાર : મનોજભાઈ પી. સોલંકી
તંત્રી : તેજસ સી. પટ્ટણી

○ સજીવખેતી ○ ગૌમહાત્મ્ય ○ પર્યાવરણ ○ ગ્રામોત્થાન ○ સ્વાવલંબન ○ આરોગ્ય

★ વર્ષ ૮૯ ★ સંવત. ૨૦૦૮ ★ ચૈત્ર વદ ૧૦ ★ તા. ૧૫/૪/૨૦૨૩, ★ અંક ૯ ★ પાના ૪ ★ પોસ્ટ આવૃત્તિ તા. ૨૦/૪/૨૦૨૩ ★ RNI No. 1886/57

શ્રી નરનારાયણ દેવની સ્થાપનાના દ્વિશતાબ્દી મહોત્સવ નિમિત્તે જોવા મળનાર અનેક આકર્ષણો કચ્છની દેશી કાંકરેજ ગાયને કેન્દ્ર માં રાખીને 'ગો મહિમા દર્શન'

સ્વામિનારાયણ મંદિર ભુજમાં બિરાજતા શ્રી નરનારાયણ દેવની સ્થાપના ને થતાં ૨૦૦ વર્ષના દ્વિશતાબ્દી મહોત્સવ નિમિત્તે નિર્માણ થઈ રહેલ 'બદ્રિકાશ્રમ' ખાતે ૧૮ થી ૨૬ એપ્રિલ સુધી થનાર મહોત્સવ માં જોવા મળનાર અનેક આકર્ષણો સાથે લગભગ અઢી એકર જમીનમાં સંપૂર્ણ ગાય માતાને સમર્પિત 'ગો મહિમા દર્શન' ના નામે એક વિશાળ પ્રદર્શન આકાર લઈ રહ્યું

કચ્છની કાંકરેજ ગાય અને દેશી ગોવંશને સમાજ માં પુનઃ માનભર્યું સ્થાન મળે એવા એકમાત્ર ઉદ્દેશ્ય સાથે ભુજ મંદિરના પૂ. મહંત સ્વામીની આજ્ઞા અને આશિર્વાદ તથા સૌ સંતો અને ટ્રસ્ટી મંડળ ના સહયોગથી ચાલતાં ગાય આધારિત ખેતી અભિયાન-કચ્છ ના મુખ્ય માર્ગદર્શક શાસ્ત્રી શ્રી દેવચરણદાસજી સ્વામી અને તેમની અનુભવી ટીમના સીધા દીશા નિર્દેશથી તૈયાર થતાં આ પ્રદર્શનની વિશેષતાઓ

આબેહૂબ દેખાતી કાંકરેજ ગાયની વિશાળ પ્રતિમાઓ સાથેનો પ્રવેશદ્વાર

ત્રણ વિશાળ વાતાનુકૂલિત ડોમમાં અંદરના ભાગે સાચી ગાયો, વિશાળ સાચી ખેતી, સાચો ખેડુત પરિવાર, સાચી ગોશાળા, સાચાં ઝુંપડા ગાયના દુધનું દોહન કરતો ગોપાલક પરિવાર, ભારતના વિવિધ પ્રદેશની દેશી ગાયોની ઓળખ, દેશી ગાય અને જર્શી પશુ વચ્ચેનો હૃદય સ્પર્શી સંવાદ, વિશાળ વાતાનુકૂલિત થીયેટર માં ગાયની આત્મકથાનું ચલચિત્ર (ફિલ્મ), ગાય સાથે જોડાયેલ વીરતાનો ઇતિહાસ દર્શાવતો કઠપૂતળી ખેલ (પપેટ શો), ગાય આધારિત ઉત્પાદન નું પ્રશિક્ષણ અને વેચાણ કેન્દ્ર અને છેલ્લે ઉનાળાની કાળઝાળ ગરમીમાં ગાયના દુધના દહી થી બનેલ સંપૂર્ણ પ્રાકૃતિક, સ્વાદિષ્ટ અને લાઘવ 'ગો અમૃત લસસી' સૌનાં હૃદયને ટાટક આપશે.

સંપૂર્ણ પ્રદર્શનની ખાસ વિશેષતા માં ૬૦ હજાર ચો. ફુટ કંતાનની દિવાલો અને ફ્લોર નું પવિત્ર ગોબરથી લીપણ થશે અને અંદરના સુશોભન માં અત્યાર સુધી ક્યાંય ન બની હોય એટલી મોટી માત્રામાં હાથેથી બનાવાયેલ ગોબરની રંગબેરંગી વિવિધ વસ્તુઓ થી સંપૂર્ણ સુશોભન કરવામાં આવશે.

ગાયને સમર્પિત દેશની અનેક સંસ્થાઓ અને નિષ્ણાંતોની પ્રત્યક્ષ મુલાકાત સાથે સેવાભાવી સત્સંગી ભાઈઓ બહેનો અને ગાય સમર્પિત કાર્યકર્તાઓ ની રાત દિવસની અથાગ મહેનત થી છેલ્લા એક મહિનાથી તૈયાર થતાં આ પ્રદર્શનમાં અત્યાર સુધી ક્યાંય ન જોયું કે જાણ્યું ન હોય તેવી માહિતી મળશે.

"રાધાના નયણામાં યમુનાના પુર" : મહેશભાઈ સોલંકી 'બેનામ'ની સ્મૃતિમાં વધુ એક સફળ કાર્યક્રમ રાજેશભાઈ અંતાણી, જગદીશભાઈ ગોર, પબુભાઈ ગઢવી, ઝવેરીલાલ સોનેજી, અનિલભાઈ વોરા અને ભારતેન્દુ માંડડને એનાયત થયાં વિશેષ બેનામ સન્માન

તા ૮-૪-૨૦૨૩ રવિવારની રાત્રીએ ભુજ , ટાઉનહોલ ખાતે ભુજ ની સંગીત શોખીન જનતાએ ફરી એક વાર શ્રી રામકૃષ્ણ ટ્રસ્ટ, માધાપર ના નેજા હેઠળ ભુજની સમરંગ સંસ્થાના સહયોગથી ગુજરાતી સુગમ સંગીતનો કાર્યક્રમ માણ્યો . સંસ્થા દ્વારા સ્વર્ગસ્થ કવિ શ્રી મહેશ સોલંકી 'બેનામ' ની સ્મૃતિમાં આ બીજો કાર્યક્રમ રહ્યો. ભુજ માં ગુજરાતી સુગમ સંગીતના કાર્યક્રમ બહુ ઓછા થતા હોવાના માહોલ વચ્ચે સંસ્થા દ્વારા આ પ્રશંસનીય કાર્ય થઈ રહ્યું છે.

કાર્યક્રમ માં મુળ ભુજ નાં પણ વ્યવસાયીક કલાકાર તરીકે મુંબઈ વસેલાં ગુજરાતનાં ખ્યાતનામ કલાકાર નિશાબેન ઉપાધ્યાય કાપડિયા, રાજકોટથી નિગમભાઈ ઉપાધ્યાય, સ્થાનિક કલાકારો ભાર્તેન્દુ માંડડ, યશ અંતાણી, પ્રગતિ વોરા મહેતા , કાજલ અંજારીયા છાયા , દક્ષ છાયા , વાચા માંડડ, શેખર ઠાકરીયા, પુજા પરમાર, અંશ પટણી તથા રિતેશ પટેલ દ્વારા ૧૮ જેટલાં ગીતો રજૂ કરવામાં આવ્યાં જેમાં સ્થાનિક સ્વરકારો નિરંજન અંતાણી, અનિલ વોરા, મુકુન્દ ભટ્ટ, અબ્દુલ ખાવરા , યશ અંતાણી તથા રિતેશ પટેલ દ્વારા સ્વરબદ્ધ કરાયેલ સ્થાનિક કવિ શ્રી મહેશ સોલંકી 'બેનામ', વંચિત કુકમાવાલા, જયસુખ પારેખ 'સુમન', રજની પટેલ તથા વિનોદ માણેક 'ચાતર્ક' નાં ગીતો ઉપરાંત શ્રીતા વર્ગ ના રસ ને ધ્યાન માં રાખીને કેટલાક લોકભોગ્ય ગીતો પણ રજૂ કરવામાં આવ્યાં હતાં.

પહેલા દૌર માં લગભગ આઠ ગીતો રજૂ થયા બાદ શ્રી રામકૃષ્ણ ટ્રસ્ટ દ્વારા શરૂ કરાયેલ સ્વ. કવિશ્રી મહેશભાઈ સોલંકી

સ્મૃતિ સન્માન અર્પણનો દ્વિતીય સમારંભ શરૂ થયો જેમાં આ વર્ષે જુદા જુદા ક્ષેત્રમાં નોંધનીય કાર્ય કરવા બદલ શ્રી ઝવેરીલાલ સોનેજી ને સાહિત્ય, સંગીત અને સામાજિક પ્રવૃત્તિ માં યોગદાન માટે , શ્રી પબુભાઈ ભાઈ ગઢવી ને કચ્છી સાહિત્ય સર્જન માટે, જગદીશ ગોર 'શરમાળ' ને ગુજરાતી કાવ્ય સર્જન માટે , રાજેશ અંતાણી ને ગુજરાતી ભાષા માં ગદ્ય વિભાગ માં એમના સર્જન માટે, શ્રી ભાર્તેન્દુ માંડડને ગાયન ક્ષેત્રે તથા અનિલ વોરા ને સ્વરનિયોજન ક્ષેત્રે સોલંકી પરિવારના વિનોદભાઈ સોલંકી, મનોજભાઈ સોલંકી , મોહિત સોલંકી, દિપકભાઈરાઠોડ, જયદીપ સોલંકી તથા જયમીત સોલંકી ના હસ્ત સન્માન એનાયત કરવામાં આવ્યાં હતાં. શરૂઆત માં મનોજભાઈ સોલંકી તથા રજનીભાઈ પટેલે પ્રસંગોચીત ઉદબોધન કર્યાં હતાં.

ત્યારબાદ ગીતો નો બીજો દોર ચાલુ થયો જેમાં બીજા દશ ગીતો રજૂ થયાં અને અંતમાં જાણીતાં ગુજરાતી ગીતો ની મેડલી સાથે પ્રોગ્રામ નું સમાપન થયું. એક રજકણ , સ્વ.મહેશભાઈ સોલંકી નું દિકરી વિદાય ગીત, તથા પર્યાવરણ , ગૌ માતા, સજીવ ખેતી પર આધારિત ગીતો ની મેડલી , પંખીઓએ કલશોર , ભૂલી જવાનો હું જ , ઝાંઝર અલક મલક , પ્રેમ

એટલે કે, પંખીડાને આ પીંજરું જેવાં બધાં જ ગીતો શ્રોતાઓ એ માણ્યા અને મેડલી નું અંતીમ ગીત હુતુતુ સાથે મનભરી ને રમતાં રમતાં પ્રોગ્રામ પૂરો થયો. રજૂ થયેલા બધાં જ ગીતો ની સફળતા માં કૌશલ છાયા , કી બોર્ડ , પંકજ ભાનુશાલી કી બોર્ડ , ચિતન દવે , તબલા , સારંગ અધિકારી, ફલ્યુટ, વિપુલ મહેતા, ઓક્ટોપેડ , કિશોર વ્યાસ ઠેલક તથા નિશાંત પ્રણામી એ ગિટાર પર સુંદર સાથ આપ્યો હતો. સામાન્ય પણે સુગમ સંગીત ના પ્રોગ્રામ માં શ્રોતાઓ ની અછત વર્તાય પણ આ કાર્યક્રમમાં સંયોજકો સર્વ શ્રી ઝવેરીલાલ સોનેજી, પૂજાબેન અચારી તથા રજનીભાઈ પટેલ ની જહેમત અને મહેનતે રંગ રાખ્યો અને ગેલેરી ખોલવાની વ્યવસ્થા કરવી પડી. સન્માન સમારંભ સહિત ના કાર્યક્રમનું સંચાલન ઉષ્માબેન શુક્લ તથા કાજલબેન ઠક્કરે સંભાળ્યું હતું. કલાકારોની કલા ને શ્રોતાઓ સુધી અકબંધ પહોંચાડવામાં એચ.વી. સાઉન્ડ, માંડવી ના સથવારે શ્રી અજીત પરમાર સફળ રહ્યા.

આવા સુંદર અને લોકભોગ્ય કાર્યક્રમ નું આયોજન કરવા માટે શ્રી રામકૃષ્ણ ટ્રસ્ટ ના શ્રી વિનોદભાઈ સોલંકી, મનોજભાઈ સોલંકી તથા સહયોગી સંસ્થા સમરંગ ને ખુબ ખુબ ધન્યવાદ.

(છેલ્લા પાનાનું ચાલુ)

નબળો પડે છે.

○ ગાદી કચારાથી છોડને હવા-ભેજ મળે છે. ધોરીયા પધ્ધતિથી પાણી પહોંચતાં પહેલાં શોષાય છે. જરૂરત કરતાં વધુ પાણી આપતાં પાણી કેટલાક અંશે તડકામાં પણ ઉડી જતાં શોષાય છે. ○ વધુ પાણીને કારણે યૂસીયા જેવી જીવાત પાનમાં પાણીનો ભાગ વધતાં તેને બેલેન્સ કરવા કુદરતી રીતે તરત પહોંચી આવે છે.

○ આમ વધુ પડતું પાણી આપવાથી જીવાતોને નોતરૂં આપવા જેવું છે. પછી તેને મારવા માટે દવાઓની જરૂરત પડતાં મહેનત ખર્ચ વધે છે. પાણી પણ વેડફાય છે.

○ ઓછા પાણીએ પાકે તેવાં બીયારણની જાતી (વેરાયટી) પસંદ કરવી જેથી પાણી બચાવી શકાય. પાકમાં મીઠાશ અને સ્વાદ વધે. હાઈબ્રીડ બીયારણમાં પાણી વધુ વપરાય છે.

○ નિંદામણ અને પાક બન્ને વચ્ચે

ખેતીમાં આયોજન દ્વારા પાણીની બચત

નિયંત્રણ માટેની પધ્ધતિ અપનાવવી પાક નાનો હોય ત્યારે નિંદામણને આગળ વધવા ન દેવું. પાક મોટો થઈ ગયા પછી નિંદામણ નડતું નથી. તે ભેજ જાળવીને ઉડી જવા દેતું નથી. બીજ થતાં પહેલાં એવા નિંદામણને કાઢી નાખવું જોઈએ. નહીં તો ફરી બીજ જમીનમાં પડતાં તે સતત વધતું જશે.

○ કેટલાક પાકો એવા છે કે જે વાવવાથી અમૂક પ્રકારનું નિંદામણ ઉગતું નથી જેથી પાણી બચે છે. ○ ભેજને પકડી રાખે તેવું પૂર્ણ કમ્પોસ્ટ થયેલું છાણીયું ખાતર વાપરવાથી પણ પાણી ઓછું વપરાતાં બચત થાય છે.

○ પાણી તડકામાં ઉડે છે ત્યારે ક્ષારતો જમીનમાં જ રહી જાય છે. ○ નિયમિત વરસાદથી જમીનમાં વર્ષોથી પાણી જમા થતાં પાણીના તળ ઉપર હતાં તે પાણીના વેડફાટથી આજે પાતાળે પાણી પહોંચ્યાં છે ત્યારે પાણી વપરાશ

માટે સાચી સમજ કેળવવા માટે દરેક ખેડૂતને જાગૃત રહેવાની ખાસ જરૂર છે.

○ આધુનિક વિજ્ઞાનના પગલે કિમતી પાકો માટે હવામાનને નિયંત્રિત કરવા માટે નેટ હાઉસ, ગ્રીન હાઉસ પધ્ધતિ વપરાય છે. ગરમી-તડકાના નિયંત્રણથી પણ પાણીની બચત થાય છે.

○ પ્રાકૃતિક આચ્છાદન જેમ હવે પ્લાસ્ટીક ઢાંકીને કરવામાં આવતા વાવેતર પણ પાણી બચત કરવામાં સહયોગી બને છે. સીધા સૂર્યના તાપથી પાણી ન ઉડતાં પાકને વધુ સમય તો ભેજ મળી રહે છે.

○ ફળઝાડ પાકોમાં અન્ય કૃષિ પાકો કરતાં પાણી ઓછું વપરાય છે તેમાં ધોરીયા પધ્ધતિ કરતાં ટપક પધ્ધતિથી ઘણું પાણી તથા નિંદામણ ખર્ચ બચાવી શકાય છે.

○ કચ્છમાં કેટલાક વિસ્તારોમાં ઝાકળ વધુ પ્રમાણમાં પડે છે. ઝાકળને કચ્છી ભાષામાં 'માક' કહેવાય છે.

જે પરથી આવા વિસ્તારનું નામ પણ 'માકપટ' પડેલ છે. ઝાકળ પાણીને આધુનિક ટેકનિકથી ઝીલીને તેનો પાક ઉગાડવામાં ઉપયોગ કરીને પણ પાણી બચાવી શકાય છે.

○ રાસાયણિક ખાતર ઓછાં કે સદંતર બંધ કરી દેવાથી પણ પાણી બચે છે.

○ શેઢે દેશી વૃક્ષો, ફળઝાડ, વગેરે વાવીને વરસાદી પાણી ખેતરનું

પાણી ખેતરમાં, જમીનમાં ઉતારવું. તળ ઉંચાં આવે માટી ધોવાણ અટકે.

○ સજીવ ખેતીથી જમીન ભરભરી, દાણાદાર બનાવતાં વરસાદી પાણીનું એક એક ટીપું બહાર જવા ન દેતાં ખેતર ને જ વોટરશેડ બનાવીએ.

○ ફળઝાડમાં ખેત કચરાનું થડ ફરતે આચ્છાદન, ઝીણી રેતીનું આચ્છાદન કરીને પણ ભેજ જાળવી પાણી બચાવી શકાય છે.

○ ખેતી માટેનાં પાટીયાં બહુ પહોળાં ન કરતાં નાના પાટીયાં બનાવવાં.

○ ખેત કચરો જે ખેડૂત સળગાવી દઈને પ્રદુષણ કરે છે તેના બદલે તેનું ખાતર બનાવવા ઉપયોગ કરવો તેમજ મલચીંગમાં ઉપયોગમાં લઈ શકાય તેવો હોય તો તેમાં ઉપયોગ કરવાથી પાણી બચે છે.

○ બંધારા, આડબંધ, ચેકડેમ, ખેત તલાવડી સિવાય પણ ઉપરોક્ત રીતે ઘણું પાણી ખેડૂત બચાવી ભવિષ્યના પાક માટે સંગ્રહી જમા રાખી શકે છે.

○ ઓછાં પાણી દેશી બીજ: બીજના સ્ફૂરણ માટે વધુ પાણી જોઈએ પછીના જુદા જુદા તબક્કે પાણી ઓછું વધુ આપવાનું જ્ઞાન આપણે મેળવવું જરૂરી છે.

ગાય માતાનું દૂધ અમૃત છે તો તેના અનંત ઉપકારનું આર્શિવાદ સ્વરૂપ અમૃત એટલે 'ગૌ મુખ'

આયુર્વેદમાં પ્રાચીનકાળલટથી ગાયનું દૂધ, દહીં, ઘી, ગૌમુત્ર, ગોબર વગેરેનું મહત્વ વર્ણવાય છે. આ દ્રવ્યોને આયુર્વેદમાં 'ગવ્ય' કહેવાય છે. આ પાંચેયને મેળવો તે પંચગવ્ય બને છે. આ પાંચેયના સ્વતંત્ર ગુણધર્મ અને ઉપયોગ છે. અને પાંચેય દ્રવ્યોનો ઉપયોગ ગૌમુત્ર ઔષધીમાં કરવામાં આવે છે. ગૌમુત્ર ઔષધિના ચમત્કારીક પરિણામો પણ જોવા મળ્યાં છે. કચ્છમાં લુણી, પ્રાગપર રોડ, કુકમા, નાની નાગલપર, અંજાર રતનાલ, મેવાસા સહિતના સ્થળોએ આવી દવાઓ બને છે ગુજરાતમાં પણ અનેક ગામોમાં આવી પ્રોડક્ટસનો પ્રસાર વધી રહ્યો છે.

તા. ૧૨-૧૩-૧૪ મે
ના યોજાશે સજીવ
ખેતી તાલીમ

કુકમાના શ્રીરામકૃષ્ણ ટ્રસ્ટના ચિતન સાધના સ્થળ ખાતે તા. ૧૨-૧૩-૧૪ મે ના નિ:શુલ્ક સજીવ ખેતી તાલીમ શિબિરનું આયોજન કરવામાં આવ્યું છે. જેમાં બહેનો તથા ભાઈઓ સહપરિવાર ભાગ લઈ શકશે. તાલીમમાં વિભાવના, બીજ, રોગ, જીવાત, જમીનનું બંધારણ, માર્કેટીંગ, ખેતી ખર્ચ ઘટાડવો જેવા વિષયોનું પ્રેક્ટીકલ, થીયરીકલ માર્ગદર્શન અપાશે. નામ નોંધણી માટે ૯૪૨૬૫ ૮૨૮૧૦, ૯૮૨૫૧ ૭૪૬૯૯ નો સંપર્ક કરવો.

ઈજન

સજીવ ખેતી, ગાય, પર્યાવરણ, પાણી, ગ્રામોત્થાનને લગતા લેખ, સમાચાર નીચેના સરનામે અવશ્ય મોકલજાશે. અમે તેને સ્થાન આપવા પ્રયાસ કરીશું.....
- જયકચ્છ કાર્યાલય, બીજા માળે, ૯, હાટકેશ કોમ્પ્લેક્સ, છઠીબારી, ભુજ (કચ્છ)
શ્રી રામકૃષ્ણ ટ્રસ્ટ, ઠાકર મંદિર પાસે, જુનાવાસ, માધાપર (ભુજ) કચ્છ
ગૌકૃષિ સંશોધન કેન્દ્ર, આહિર સમાજવાડીની સામે, ગામડીયા ડુંગરની પાછળ, કુકમા (ભુજ)
મોબાઈલ : ૯૮૨૫૧ ૭૪૬૯૯,
નોંધ : પત્રના લવાજમ પેટે વાર્ષિક સહયોગ રૂ. ૧૦૦/-

સત્વમ

નેચરલ અને ઓર્ગેનિક

○ પંચગવ્ય ઉત્પાદન	○ કાંસા, તાંબાં, પીતલ
○ અનાજ	ના વાસણ
○ સિંધવ નમક	○ ગૌમુત્ર અર્ક
○ માટીના વાસણ	○ ઔષધિઓ
○ કાચી ઘાણીનું તેલ	○ મસાલા
○ બુરો (સાકર)	○ ઘર વપરાશની
○ દેશી ગોળ	વસ્તુઓ

ક્રિષ્ના આર્કેડ, ગાંધી સર્કલ પાસે,
ઓધવબાગ રોડ, માધાપર (ભુજ)
સંપર્ક : મો. ૯૦૮૧૧ ૧૭૦૭૭

વૈદ્ય પ્રતિકભાઈ કૃષ્ણકાંતભાઈ પંડ્યા

(બી.એ.એમ.એસ) આયુર્વેદચાર્ય

આયુર્વેદ અને પંચકર્મ દ્વારા
સંપૂર્ણ ચિકિત્સા

સોમવાર થી શુક્રવાર સવારે ૧૦ થી સાંજે ૭ સુધી
સંપર્ક : મો. ૮૧૫૫૯ ૯૨૦૦૪

શ્રી સર્વસેવા સંઘ કાર્યાલય, સંતોષ સોસાયટી,
વી.ડી. હાઈસ્કુલની સામે, ભુજ (કચ્છ)

"જયકચ્છ"માં ઓનલાઈન લવાજમ ભરવા માટે વિગત

ખાતાનું નામ : જયકચ્છ
JAYKUTCH

બેન્ક : સેન્ટ્રલ બેન્ક ઓફ
ઈન્ડિયા

શાખા : ભુજ (કચ્છ)

ખાતા નંબર :

૩૧૮૩૨૮૫૨૭૯

૩૧૮૩૨૮૫૨૭૯

આઈએફએસસી :

CBIN0280589

રકમ જમા કરાવ્યા બાદ

મો.નં. ૯૮૨૫૧ ૭૪૬૯૯

પર જાણ કરવી

(વાર્ષિક લવાજમ ફક્ત

રૂ. ૧૫૦/-)

કુકમામાં પંચગવ્ય સુજોક

ચિકિત્સા માર્ગદર્શન

કેન્દ્રનો પુન:પ્રારંભ

શ્રીરામકૃષ્ણ ટ્રસ્ટ દ્વારા કુકમા મધ્યે કાયમી પંચગવ્ય આયુર્વેદ ચિકિત્સા - માર્ગદર્શન કેન્દ્રનો પુન: પ્રારંભ કરાયો છે. ટ્રસ્ટના પ્રાકૃતિક ગ્રામ કુકમા ખાતે સુવિધા ઉપલબ્ધ છે. વધુ વિગતો માટે મોબાઈલ નંબર ૯૬૮૭૧ ૭૭૧૯૮નો સંપર્ક કરવો. નિદાન નિશૂલ્ક રહેશે. આ ઉપરાંત પંચગવ્ય આયુર્વેદ અને સુજોક પધ્ધતિની સારવાર જાણીતા આયુર્વેદ નિષ્ણાંત ડૉ. દિપકભાઈ ચૌહાણ પણ તેમની સેવા રોજ સવારે ૯-૩૦ થી ૫ દરમિયાન નિશૂલ્ક આપશે. જેનો લાભ લેવા જણાવાયું છે. આ ઉપરાંત શામજીભાઈ ભટ્ટી ગૌઆયુર સેલથેરાપી થી સારવાર આપશે.

દર બુધવારે આયુર્વેદ કેમ્પ

શ્રી રામકૃષ્ણ ટ્રસ્ટના સંકુલ ખાતે દર બુધવારે જાણીતા વૈદ્ય અમિતભાઈ ત્રિપાઠી પોતાની સેવા આપે છે. જેનો સમય સવારે ૧૦ થી બપોરે ૧૨ વાગ્યા સુધીનો છે.

તબીબી વિજ્ઞાન અને આપણું આરોગ્ય

માંદા પડો ત્યારે કુદરતી રીતેજ તમે કોઈ દવાખાને કે ડોક્ટર પાસે જવાનું વિચારશો. આજકાલ ત્યાંથી સાજા થઈ આવવાને બદલે કોઈ નવી બીમારી લઈને પાછા આવો તો કેવું લાગે? આતો ગુજરાતી કહેવત જેવોજ તાલ થયો, કે ઉલ માંથી ચુલમાં પડયા!

વૈવિધ્યકરણનો આ યુગ છે. શીખવા માંગતા, જાતે સાજા થવાનો પ્રયાસ કરતા અને પોતાનો માર્ગ પોતેજ ખોળતા. આપણો અભિગમ હવે બદલાયો છે. આપણને કોઈક શીખવે, કોઈ દોરે, કોઈ સાજા કરે એવું જોઈએ છે. પૈસા હવે બહુજ મેળવી આપે છે. એટલે સુધી કે માંદા માણસે સાજા થવાનો પ્રયાસ પણ કરવાનો નથી. આ

જવાબદારી ડોક્ટરોની છે, દવાખાનાઓ ની છે. હવે એવી પરિસ્થિતિનું નિર્માણ થયું છે કે સારવાર કરનાર એક ડોક્ટર કે હોસ્પિટલની પાછળ કંઈકેટલીય દવા કંપનીઓ, આરોગ્ય વીમા કંપનીઓ, ધીરાણ કરનારી બેંકો, અને અદ્યતન તબીબી યંત્રો બનાવનારી અનેક કંપનીઓ છુપી ભુમિકા ભજવતી હોય છે. તબીબી સંભાળ એક ધમધતો ઉદ્યોગ બની ચુક્યો છે.

આ બધાં સ્થાપિત હિતો દર્દીનું લોહી ચુસવા બેઠા હોય ત્યારે બીમાર દર્દી વધારે માંદો પડે એવો ઘાટ હોય છે. તબીબી હસ્તક્ષેપ પીડા, પ્રતિભાવને પાંગળો બનાવે છે. તબીબી છત્રછાયા નીચે વિકસી રહેલો આધુનિક માનવ સમાજ, સ્વાશ્રયી જીવવાની, વિકસવાની, પરસ્પર સંભાળ લેવાની, વૃદ્ધ થવાની અને જીવનનો અંતરંગ પીડા, માંદગીઓ અને મૃત્યુના સાહજિક

અનુભવમાંથી આપમેળે પસાર થવાની પોતાની જીવન આવશ્યક સ્વાયતતા ગુમાવી બેઠો છે. તબીબી ઉદ્યોગ સ્વાસ્થ્યનો પ્રહરી બનવાને બદલે ભક્ષક બની ગયો છે.

આપણું સ્વાસ્થ્ય આપણા હાથમાં છે. એની જવાબદારી

સંકલન : વિદ્યાકાંત માંકડ

આપણી છે. ડોક્ટર, દવા કે કોઈપણ ચિકિત્સા પદ્ધતિની પસંદગી કરતાં પહેલાં જાગૃત વ્યક્તિએ દશ વાર વિચારવું જોઈએ, એણે પોતાની વિવેકબુદ્ધિનો ઉપયોગ કરવો જોઈએ. દરેક તંદુરસ્ત જીવન શૈલી અપનાવવી જોઈએ.

સ્વાસ્થ્યમાં રાજ્યનો હસ્તક્ષેપ ઘણો વધી પડ્યો છે. માણસે ક્યારે અને શીરીતે શારીરિક સંબંધ કરવો જોઈએ, ક્યારે અને કેટલાં બાળકોને જન્મ આપવો જોઈએ, કેવી પરિસ્થિતિમાં જીવવું જોઈએ અને શી રીતે મરવું જોઈએ એ હવે રાજ્ય નક્કી કરી આપે છે.

સામાપક્ષે સામાન્ય વ્યક્તિ પોતાનાં નિષ્ક્રિય અને અંધશ્રદ્ધાળુ બનીને ડોક્ટરોના હાથમાં પોતાની જાતને સોંપી દેતા હોય છે. આપણે આપણાં નાણાંનું રોકાણ કરવામાં કેટલા હિસાબ માંડીએ છીએ, આપણાં વાહનો અને મકાનોનું કેટલું જતન કરીએ છીએ, અને કુદરતે આપેલ આપણાં અણમોલ શરીર બાબતમાં જરાપણ દરકાર કરતાં નથી એ શોચનીય છે.

લોકોની બદલાતીજતી જીવન શૈલી અને આહાર પ્રણાલીએ વધારાનો ભય પેદા કર્યો છે. એજ

રીતે જાતીય જીવનની સમસ્યાઓ, સ્થૂળતા, માનસિક તણાવ, ડાયાબીટીસ, હાઈબ્લડ પ્રેસર, હૃદય અને રૂધિરાભીષરણ સંબંધી વ્યાધિઓ અને હવે રહી રહીને એઈડઝ ની મહામારીનું પ્રમાણ પણ ભારતમાં ચિંતાજનક રીતે વધી રહ્યું છે.

આજની યુવાપેઢી બર્ગર, પીઝા, આઈસ્ક્રીમ અને મેંદાની ચીજો ખાવાનું વિદેશી ઠંડાપીણાં પીવાનું અને ટેલીવિઝન સામે કલાકો સુધી ચીટકી રહેવાનું શીખી ગઈ છે. જેની અસર તેમના આરોગ્ય પર સીધી પડી રહી છે.

તંદુરસ્તીનું રહસ્ય નિ:શંકપણે વ્યક્તિની જીવનશૈલીમાં રહેલું છે. તંદુરસ્ત રહેવા માટે આર્થિક સમૃદ્ધિ, નોકરી કે વ્યવસાયમાં સંતોષ, ધનિષ્ટ કુટુંબ-સંબંધો, ખડખડાટ હસવાની પુરતી તકો, આપત્તિના સમયે કામ આવે તેવા સંબંધો, નિયમિત કસરત, સંતુષ્ટ જાતીય સંબંધ, આહારમાં ફળો-શાકભાજીનો પ્રચુર માત્રામાં સમાવેશ, આનંદદાયક પ્રવૃત્તિઓ, તનાવ પેદા કરનારી પ્રવૃત્તિઓથી દુર રહેવું, ઓફિસનું કામ ઘરે ન લાવવું, લાગણીતંત્રની સ્થિરતા, સંતુલિતતા અને કશાનો અતિરેક નહીં, પ્રમાણસર ઉપભોગો, જીવનમાં આનંદ જ આનંદ, આ સઘળી તંદુરસ્તીની જરૂરીયાતો છે. તંદુરસ્ત રહેવાનો એકમાત્ર સરળ અને સફળ મંત્ર છે, ચિંતા ન કરો, આનંદમાં રહો. નિર્ભય બનો...

(હેલ્થ એક્શન સપ્ટે. ૨૦૦૬ ના ત્રીજા લેખ તથા ઈન્ડિયાટુડે સપ્ટે. ૧૮ના અંકના લેખમાંથી સંકલિત).

કચ્છી લોકસાહિત્યના 'કળાયલ મોરલા' દુલેરાય કારાણી

(ગતાંકનું ચાલુ) ભાગ-૩

(ક્રમશ:) ગામ ગાથા..

દરેક ગામ પોતાનો આગવો ઈતિહાસ, વિશેષતાઓ ધરાવે છે. ગામનું નામ સમાવિષ્ટ હોય એવી કહેવતો લોકોકિઓ અસંખ્ય છે. ગામ વિષે લોક કથાઓ, દંત કથાઓ, લોકોકિઓ, કહેવતો. દ્વારા "ગામ નામકરણની ગાથા" લોકમુખે રમતી હોય છે. ચાલો, આ વિશિષ્ટ સંશોધન કાર્યને "યજ્ઞ કાર્ય" સમજી એમાં આહુતિ આપવાનો "શિવ -સંકલ્પ" કરીએ. કાળના ગર્ભમાં આવી અમુલ્ય વિગતો લુપ્ત થાય એ પહેલા એને સાચવી લઈએ. અમુલ્ય હસ્તપ્રતો, ફોટોગ્રાફ્સ, સાહિત્ય-સામગ્રી, જૂની ડાયરીઓની નોંધો, વડીલોની વાતોમાં સચવાઈ રહેલ અમુલ્ય વારસો જાળવી લઈએ. આ યજ્ઞ કાર્યમાં સૌના અવિરત સહકાર અને માર્ગદર્શનની અપેક્ષા છે.

મને વિચાર એ આવે છે કે કચ્છના 'મેઘાણી' કવિ કારાણીજી કેમ વિસ્મૃતિ ગતામાં ધકેલાઈ રહ્યા છે ? ૧ દર વર્ષે કારાણીજીની જન્મ પૂણ્ય તિથિ ઉજવવાનું કેમ ચૂકી જવાય છે ? કાગબાપાની જેમ, 'કારાણી કથા' કેમ થતી નથી ? કાંતિવીર શ્યામજીકૃષ્ણવર્મા કાળની ગતામાં વિલીન થાય એ પહેલાં પ્રજાએ જાગૃતિ દાખવી અને મોદીસાહેબએ અંગત રસ લીધો .તો પ્રયત્નો રંગ લાવ્યા એ જ રીતે કારાણીજીની પુણ્ય સ્મૃતિ સચવાય એ માટે આશા રાખીએ કે આવો જ કોઈ ચમત્કાર થાય.

ભાવનગરના પ્રતાપી રાજવી કૃષ્ણકુમારસિંહજીને ભારત રત્ન અપાવવા, ૬૫૦૦૦ સહીઓ સાથેની સહી ઝૂબેશ થઈ હતી. કાશ ૧ કચ્છના કારાણીજીને યોગ્ય એવોર્ડ કે 'માનદ ડોક્ટરેટ' ની પદવી અપાવવા આવી 'સહી' ઝૂબેશ થાય .કોઈના દિલમાં રામ વસે નિયમિત યોજાતી પુસ્તક

જગદીશચંદ્ર ઇયા 'શ્રેયસ'

પરબોમાં કારાણીજીનાં પુસ્તકોનો અભાવ હોય છે જે, મને તો રીતસર ખટકે છે. કચ્છનાં મુખ્ય પુસ્તકાલયોમાં 'કારાણી કોર્નર' હોવું જોઈએ.

કચ્છના મહાન લોક સાહિત્યકાર દુલેરાય કારાણીની જન્મ-પુણ્ય તિથિ તા.૨૬મી ફેબ્રુઆરી પિતૃ ભાષા 'બાબાણી બોલી દિન' કે 'કચ્છી ભાષા દિન' તરીકે ઉજવવા નમ્ર સુચન છે. જેમ કચ્છ માટે કહેવાય છે "ભૂકંપ પહેલાંનું કચ્છ અને ભૂકંપ પછીનું કચ્છ" એમ કચ્છી ભાષા માટે કહેવું જ પડે. "કારાણીજી પહેલાની અને કારાણીજી પછીની ભાષા સમૃદ્ધિ"

..કારાણી-મેઘાણી..

પહેલાં 'મેઘાણી'જી જન્મ્યા માટે દુલેરાય કારાણીજીને. કચ્છના 'મેઘાણી'નું બિરુદ મળ્યું પણ જો દુલેરાય કારાણી એમનાથી પહેલા જન્મ્યા હોત તો કદાચ, મેઘાણીજીને "સૌરાષ્ટ્રના કારાણી"નું બિરુદ મળ્યું હોત ૧ કારાણીજીને ઝનૂનપૂર્વક યાદ કરતાં, કચ્છી 'બાબાણી' બોલીની અસલી તાકાત એમની રચનાઓ થકી કારાણીજીએ સુપેરે દર્શાવી છે. બળુકી 'કચ્છી ભાષા'નું આ છે "શક્તિ-પ્રદર્શન".

"રુક જેડી નક્કર, સક્કર જેડી શીરી વારી, અક્કડ અનોખી અતિ ગતિ રામ બાણજી કુંછે મે કડક કચ્છી પાણી જે કડાકે વારી,

વિજ જે વરાકે વારી, જોય જિન્ધજાનજી, તાજી ઘોડો છૂટે, તુટે તોપ જો ગલોલો તેડી, 'કારાણી' ચે, ચોટ કચ્છી વાણી જી કમાનજી.

"મુંજી માતુભૂમિ કે નમન..કચ્છનું "રાષ્ટ્રગીત" ગણાય છે તો આ રચનાને કચ્છનું 'વંદે માતરમ' કહી શકાય.

જયકચ્છ કાર્યાલય
૯, હાટકેશ ચેમ્બર્સ, બીજા માળે,
છઢીભારી, ભુજ.
મો: ૯૯૨૫૧ ૭૪૬૯૯,
૯૪૨૬૭ ૯૩૯૯૯
jaykutch1@gmail.com

વિવિધ વૃક્ષોની પૂજા કરવી એ આપણી પરંપરા છે. તેમાં પણ કેટલાક વૃક્ષોની પૂજાનું આપણા ધર્મમાં ખાસ્સું મહત્વ છે. આધ્યાત્મિક રીતે પીપળાને સૌથી વધુ પવિત્ર ગણાવ્યો છે. ગીતામાં ભગવાન શ્રીકૃષ્ણે 'અશ્વત્થ સર્વવૃક્ષાણામ' મતલબ સમગ્ર વૃક્ષોમાં હું પીપળો છું. કહીને તેનો મહિમા આંકી દીધો છે.

પુરાણો મુજબ પીપળાના મુળમાં વિષ્ણુ, થડમાં કેશવ, ડાળીઓમાં નારાયણ, પાંદડાંમાં ભગવાન હરિ, અને ફળમાં સમસ્ત દેવતાઓનો વાસ છે. ધર્મશાસ્ત્રો મુજબ પીપળાની પૂજા કરવાથી આયુષ્ય વધે છે.

પવિત્ર પીપળાની પૂજાનું મહાત્મ્ય

અને તેને પાણી પીવડાવાથી તમામ પાપોમાંથી મુક્તિ અને સ્વર્ગ મળે છે. પુરાણોમાં પીપળાના ઝાડમાં પિતૃઓનો વાસ હોવાનો પણ ઉલ્લેખ જોવા મળે છે.

આર્યુવેદ મુજબ પીપળાના પાંદડાં, ફળ, છાલ વગેરે અનેક બિમારીઓમાં અકસીર ઈલાજ છે. તેના ફળ ખાવાથી પેટના દુ:ખાવામાં રાહત થાય છે. તો છાલના અંદરના ભાગમાંથી 'દમ'ની દવા બને છે. તેના કોમળ પતાંયાવીને ખાવાથી અને તેનાં છોડીયાં ઉકાળીને પીવાથી ચામડીના રોગોમાં આરામ મળે

ઓનલાઈન લવાજમ ભરવા માટે

ખાતાનું નામ : જયકચ્છ
JAYKUTCH
બેન્ક : સેન્ટ્રલ બેન્ક ઓફ ઈન્ડિયા
શાખા : ભુજ (કચ્છ)
ખાતા નંબર : ૩૧૮૩૨૮૫૨૭૯
3183285279
આઈએફએસસી :
CEIN0280589
૨કમ જમા કરાવ્યા બાદ
મો.નં. ૯૯૨૫૧ ૭૪૬૯૯ ૫૨
જાણ કરવી
(વાર્ષિક લવાજમ રૂ. ૧૫૦/-)

વાર્ષિક લવાજમ અંગે સુચના

૧લી ઓક્ટો. ૨૦૨૨થી
'જયકચ્છ' નું વાર્ષિક લવાજમ
રૂ. ૧૫૦/- કરવા માં આવેલ
છે. જેની સર્વેએ નોંધ લેવા અને
સહકાર આપતા રહેવા અપેક્ષા
છે. આભાર.. - વ્યવસ્થાપક

વૃદ્ધ ગાયોમાંથી કરોડોનો ફાયદો

સામાન્યરીતે દૂધ દેવાનું બંધ કરી દેનારી ગાયો ને લોકો (લાવારીસ) નંધણીયાતી છોડી દે છે અથવા વેચી દે છે. પરંતુ હરિયાણાના એક આનંદ રાજસિંહે કઈક એવું કર્યું કે જે અન્યોને માટે પ્રેરણાદાયી છે.

આનંદ રાજસિંહે આ નંધણીયાતી ગાયો માટેની ગૌશાળા શરૂ કરી. તે દૂધ આપતી ન હતી, તેમ છતાં એની ગૌશાળાનો વાર્ષિક નફો રૂપિયા ૩.૫૦ કરોડને પણ ઓળંગી ગયો છે. પૂરો વેપાર છાણ અને ગૌમુત્રનો છે.

જુદીજુદી સંસ્થાઓ ના મત મુજબ, પંજાબ અને હરિયાણામાં એક લાખ થી વધારે નંધણીયાતા પશુ છે. દૂધ ન આપવાવાળી દેશી ગાયો ને કોઈ પાળે તો તે શું ફક્ત ધર્મ ના નામે? એવું સંભવિત નથી લાગતું. પરંતુ હરિયાણાના લાડવા ગામના લોકોએ એને વિશુદ્ધ વ્યાપારના દ્રષ્ટિકોણથી જોયું અને એને એક આવો દાખલો બેસાડ્યો કે, જે એક નંધણીયાતી દેશી ગાયોને બચાવવા માટેની સાર્થક પહેલ બની શકે છે. પંજાબ-હરિયાણામાં વિદેશી ઓલાદ ગાયો ઉપર ઉભા રહેલ ૧૦ હજાર કરોડના જામેલા ડેરી ઉદ્યોગની વચ્ચે આ લાડવા ગામના લોકોનું આ કામ ચોકાવી દેનારું બની શકે છે.

ગૌશાળા મુખ્ય વ્યવસ્થાપક આનંદ રાજસિંહ કહે છે કે, ગાયને જ્યાં સુધી શ્રદ્ધા કે

રાજકારણ સાથે જોડીને રાખીશું ત્યાં સુધી એની આજ સ્થિતિ રહેશે. આપણે સમજવું પડશે કે, ગૌપાલન શુદ્ધ વ્યવસાય છે. આપણે ગાયના છાણ દ્વારા બાયોગેસ બનાવીએ છીએ. ફરી બાયોગેસ માંથી નીકળતો બગાડ (વેસ્ટ) માંથી જૈવિક ખાતર બની શકે છે. ગાયના મુત્ર માંથી જંતુનાશક બનાવી શકાય છે. અર્ક પણ બને છે, કે જુદીજુદી દવાઓ માં ઉપયોગ થાય છે.

ગૌશાળા માં એક ગાય, સરેરાસ ૧૦ કિલોગ્રામ છાણ અને ૧૦ લિટર મુત્ર આપે છે. ૧૦ કિ.ગ્રા. છાણ માંથી સાત કિ.ગ્રા. ખાતર બને છે કે જે અંદાજે ૩૫ રૂપિયામાં વેચાય છે. ૧૦ લિટર ગૌમુત્ર માંથી જુદાજુદા ઉત્પાદનો બને છે, જે સો રૂપિયે પ્રતિલિટર ના ભાળે વેચવામાં આવે છે. આવી રીતે ગૌશાળા ની દરરોજ ૧૦ લાખથી વધારે આવક છે. નંધણીયાતી ગાય ખરીદવી પડતી નથી. ચારા ઉપર રૂપિયા પચાસ પ્રતિગાય ખર્ચ આવે છે.

આ પ્રકારનું કાર્ય સંપૂર્ણ સમાજના માટે પ્રેરણારૂપ છે. સમાજ અને સરકાર બંનેએ આગળ આવવું જોઈએ. નાગરિકોને ગૌપાલનનો લાભ ફક્ત ધાર્મિક ઉપરાંત વ્યવસાયિક દ્રષ્ટિકોણથી પણ બતાવવું પડશે. ગ્રામ કક્ષાએ નાગરિકોને જુદીજુદી રીતે પ્રશિક્ષિત કરવા જોઈએ કે જેથી ગૌવંશો નું સરક્ષણ તેમજ સંવર્ધન થઈ શકે.

ખેતીમાં આયોજન દ્વારા પાણીની બચત

કચ્છમાં પાણીની સ્થિતિ શાપરૂપ અને આર્શિવાદરૂપ છે. અહીં જો પાણીની યોગ્ય બચત થાય તો ખેતી સફળ બની શકે એમ છે. આવો કચ્છ માટે મહામુલ્ય ખેતીમાં આયોજન દ્વારા પાણીની કઈ રીતે બચત થઈ શકે તેના પર દ્રષ્ટીપાત કરીએ.

○ વિશ્વના જાણીતા આગાહીકર્તા નોસ્ટ્રાડમે આગાહી કરેલ છે કે આગામી સમયમાં રાષ્ટ્રો વચ્ચે પાણી માટે યુદ્ધ થશે. સિંધુ નદીના પાણી વહેંચણી પ્રશ્ને ભારત-પાક વચ્ચે વિવાદ ચાલે છે એટલું જ નહીં દેશમાં પણ કાવેરી જળ વિવાદ રાજ્યો-રાજ્યો વચ્ચે ચાલે છે. પાણીની મહત્તા જલદીથી સમજવાનો સમય પાકી ગયો છે. ○ આમ પ્રજાની જેમ ખેડૂતે પણ પાણી બચાવવા આગળ આવવું પડશે. પાણી એ જ જીવન છે એ ઝડપથી સમજી જઈ તેને બચાવવા આગળ આવવું પડશે. ગ્લોબલ વોર્મિંગ ઋતુ અનિયમિતતાનો ભોગ બન્યું છે. ખેતી વિજ્ઞાન

પરિણામો બદલી ગયાં છે. ત્યારે પાણીની મહત્તા સમજાવે કારણકે, પાણીના બગાડમાં સૌથી મોટો હિસ્સો રાસાયણિક ખેતીનો છે. જેથી સજીવ ખેતી, પ્રાકૃતિક ખેતી તરફ વળવું અત્યંત જરૂરી છે. ○ દિવસે દિવસે પાણી ઓછું થતું જાય છે. વરસાદ પણ અનિયમિત થઈ ગયો છે જેના લીધે જોખમો વધે છે અને નુકસાન વધે છે. ખેતીમાં પાણીનું આયોજન કરીને પાણી ભવિષ્ય માટે પાણી બચાવવાની તાતી જરૂર છે. પાણીના કુલ વપરાશનો મોટોભાગ ખેતીમાં ૭૮ ટકા વપરાય છે. ○ છોડને ઉગવા માટે વધુ પાણી પછી વધુ નથી જોઈતું. પણ માત્ર ભેજ જોઈએ છે. એટલે જ ટપક પદ્ધતિ દ્વારા ઓછા પાણીએ સારું ઉત્પાદન સાથે નિંદામણ ખર્ચ બચે છે. ખાતર ઓછું વેડફાય છે. પાણીની મોટી બચત થાય છે. ઉનાળા સિવાય ફૂવારા પદ્ધતિ અપનાવવી. ○ વિખેડ કાઢવાથી પાક ઝડપથી

વધે છે. પાણી બચે છે છોડને હવાની જરૂરત હોય છે જે વિખેડથી મળે છે. ○ વનસ્પતિ ખેતી કચરાની આચ્છાદન પદ્ધતિથી પાણી ઉડી જતું અટકે છે ભેજ જળવાઈ રહે છે. ○ રસાયણોથી જમીન કઠણ બને છે તે બંધ કરીને જમીન પોચી કરવા છાણીયું સેન્દ્રીય ખાતર વાપરવું જરૂરી છે. જેથી જમીન પોચી બને છે. પાણી જમીનમાં ઉતરી જતાં પાણી ઉડી જતું અટકે છે અને તેનો પુરતો ઉપયોગ મૂળ વાટે થાય છે. ○ ખેતીનું વિજ્ઞાન પુરેપુરું જાણી લેવાથી પાણીની જરૂર ક્યારે છે તે સારી રીતે નક્કી કરી સમયાંતરે તેનો ઉપયોગ કરતાં પાણી વેડફાતું અટકે છે પાન બોલે છે. ○ ઓછા પાણીએ પાકતો પાક જેમાં મીઠાશ અને ગુણવત્તા વધુ હોય છે જ્યારે વધુ પાણીએ પાકનાં ઉત્પાદનમાં પાણીનું પ્રમાણ વધુ થતાં મીઠાશ, સ્વાદ, સુગંધમાં (અનુસંધાન બીજા પાને)

દૂધ ન આપતી એક ગાયના ગોબરમાંથી મિથેન ગેસ બનાવીને દસ હજારની આવક રળી શકાય છે

એક કિલો મિથેન ગેસમાંથી મારૂતિ કાર ૨૫ કિ.મી. અંતર કાપે છે : ગોબરપુરની ગૌશાળાએ કર્યો અનોખો પ્રયોગ

ભારતવાસીઓ ગાયને માતા સમાન પુજે છે. ગાયના દૂધ, ગૌમુત્ર અને ગોબરના નવા નવા

ઉપયોગો ઉતરોતર સામે આવી રહ્યા છે તેના પરથી એ સાબીત થાય છે કે ગાય એ શા માટે પુજનીય છે.

રેફ્રિજરેશનમાં કામ આવે છે અને અંદાજે ૫૦ રૂપિયે કિલો વેચાય છે. મિથેનને સિલીન્ડરમાં ભરવામાં આવે છે.

ગોબરમાંથી 'મિથેન' બનાવી બળતણ ના રૂપમાં તેનો ઉપયોગનો પ્રયોગ ગોબરપુરની ગોવિંદ ગૌશાળા માં કરવામાં આવ્યો છે. આ ગૌશાળા માં ગોબર ગેસમાં થી મિથેન અને કાર્બન ડાયોક્સાઈડ અલગ કરી મિથેનને સિલીન્ડર માં ભરી શકાય છે. ગોબર ગેસમાં ૬૫ ટકા મિથેન અને ૨૮ ટકા કાર્બન ડાયોક્સાઈડ અને બાકી વધે તે હાઈડ્રોજન સલ્ફાઈડ હોય છે. ગોવિંદ ગૌશાળામાં ગોબર ગેસને ખુબજ ઠંડો કરી તેમાંથી મિથેન અલગ કર્યો હતો. બાકી વધેલા કાર્બન ડાયોક્સાઈડ જામી જવાથી 'સુકો બરફ' બની ગયો. આ સુકો બરફ

આવી રીતે બનેલ મિથેન ઉપર કુલ ખર્ચ ૫ રૂપિયા પ્રતિ કિ.ગ્રા. આવે છે. આ કિ.ગ્રા. મિથેનમાં એક મારૂતિ કાર ૨૫ કિ.મી. અંતર કાપે છે. એટલે કે એક કિલો મિથેનમાંથી નાની કારને ૨૫ કિ.મી. સુધી હંકારી શકાય છે અને પ્રદુષણ પણ થતું નથી. એક ગાયના ગોબરમાંથી એક વર્ષના ૧૨૦ કિ.ગ્રા. મિથેન મેળવી શકાય છે. જે ૨૨૫ લીટર પેટ્રોલ જેટલી ઉર્જા આપી શકે છે. અત્યાર ની પેટ્રોલની કિંમત અનુસાર આ ઉર્જાનું મૂલ્ય લગભગ ૧૦ હજાર રૂપિયા છે. એટલે કે એક ગાયના છાણમાંથી આઠસો રૂપિયા પ્રતિમાસની આવક થઈ શકે છે.

શ્રી રામકૃષ્ણ ટ્રસ્ટ દ્વારા બહાર પડ્યાં છે ઉપયોગી પુસ્તકો

ગાય આધારિત

ખેતી : એક અનુભવ

આ પુસ્તકમાં આપ શું વાંચશો

- ખેતીમાં પ્રકૃતિની નીજી વ્યવસ્થા - સજીવ ખેતીની વ્યાખ્યા

- ગ્લોબલ વોર્મિંગ સામે રક્ષણ - સર્વશ્રેષ્ઠ ઉદ્યોગ - પ્રોત્સાહન કઈ રીતે આપી શકાય ?

- તાલીમનું મહત્વ - સજીવ ખેતીની વિભાવના

અમારી પાસે ઉપલબ્ધ સી.ડી.

- ચાલો કુદરત ખોળે (પ્રાકૃતિક ગીતો) - વંદે ગૌમાતરમ (ગૌ ગીતો)

એમ.પી ઉ તેમજ ડીવીડી સ્વરૂપે

મેળવવા માટે શ્રીરામ કૃષ્ણ ટ્રસ્ટ, ભુજ-અંજાર હાઇવે, કુકમા (કચ્છ) તા. ભુજ.

અમારો સંપર્ક કરો મો. ૯૪૨૬૫ ૮૨૮ ૧૦, ૯૯૨૪૧ ૭૪૬૯૯